

Talousarvioaloite TAA 419/2016 vp

Antero Vartia vihr ym.

Talousarvioaloite määrärahan lisäämisestä lääkekorvauksiin sekä potilaiden matkakorvauksiin (33 500 000 euroa)

Eduskunnalle

Hallitusohjelman mukaan lääkekorvauksiin kohdistetaan 150 miljoonan euron säästö vuodesta 2017 lukien. Säästöistä osa toteutettiin jo vuonna 2016, ja vuonna 2017 tehtävä säästö valtion menoista on 60 miljoonaa euroa.

Vuoden 2017 säästöt on hallituksen esityksen luonnoksen mukaan tarkoitus toteuttaa lisäämällä lääkeyritysten välistä hintakilpailua, vähentämällä lääkejätettä, edistämällä rationaalista lääkehoitoa sekä tarkistamalla erityiskorvausjärjestelmää. Nämä tavoitteet ovat kannatettavia. Muutosten vaikutukset kohdistuvat pääosin lääkealan toimijoihin sen sijaan, että potilaiden osuutta maksuista edelleen korotettaisiin.

Vuonna 2016 toteutetut säästöt kuitenkin sattuvat kipeimmin sairaisiin pienituloisiin. Lääkekorvauksista leikattiin 22,5 miljoonaa euroa ja potilaiden matkakorvauksista 11 miljoonaa euroa. Käyttöön otettiin lääkkeiden 50 euron alkuomavastuu ja ylemmän erityiskorvausluokan omavastuuta sekä lääkekaton ylittämisen jälkeistä omavastuuta korotettiin. Potilaan matkakustannusten omavastuuta nostettiin 16 eurosta 25 euroon.

Kelan mukaan lääkeomavastuu nousi useammin pieni- kuin suurituloisilla, ja kaikkein pienituloisimpien joukossa oli eniten niitä, joiden maksuosuus nousi jopa 100—200 euroa vuodessa. Matkakorvausten leikkaukset kohdistuvat erityisesti iäkkäille, harvaan asuttujen alueiden asukkaille.

Potilaiden maksutaakan kasvattamisen sijaan tulisi hakea säästöjä apteekkijärjestelmän kokonaisuudistuksesta. Suomessa lääkkeiden tukkuhinnat ovat Euroopan alhaisimpia, mutta kuluttajahinnat korkeimpien joukossa. Toisin sanoen nykyjärjestelmässä kuluttaja maksaa lääkkeistään liikaa ja samalla apteekkarit hyötyvät kohtuuttomasti. Nykyisessä järjestelmässä viranomainen päättää, kuinka monta apteekkia alueella saa olla, millä hinnalla lääkkeitä myydään ja keitä ovat alueella toimivat apteekkarit. Kaikki tiukat kriteerit täyttävät hakijat eivät saa perustaa apteekkia, eivätkä apteekit kilpaile keskenään hinnoilla.

Tämä nostaa väistämättä kustannuksia ja heikentää saatavuutta. Kilpailun rajoitukset estävät koko lääkejakelun tehostamista ja merkittävien kustannussäästöjen saamista. Jyväskylän yliopiston taloustieteen professori Ari Hyytinen on arvioinut, että apteekit nauttivat tiukan sääntelyn ansiosta 90—100 miljoonan euron vuosittaisista ylisuurista voitoista. Apteekkijärjestelmän uudis-

Talousarvioaloite TAA 419/2016 vp

taminen voisi tuoda valtiolle vähintään samaa luokkaa olevat säästöt kuin mitä hallitus on leikannut potilaiden lääke- ja matkakorvauksista.

Apteekkien määrä sääntelyn purkaminen ja siirtyminen kattohintoihin todennäköisesti laskisi lääkkeiden hintoja Suomessa. Muutos tarkoittaisi, että apteekit kilpailisivat keskenään sekä hinnalla, laadulla että sijoittumisella. Apteekkijärjestelmän uudistus voisi tuoda kaivatut säästöt, ja korotukset potilaiden maksuosuuksiin voitaisiin perua.

Tämä aloite kuuluu Vihreän eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjettiin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta lisää 33 500 000 euroa momentille 33.30.60 lääkekorvauksiin sekä potilaiden matkakorvauksiin.

Helsingissä 30.9.2016

Antero Vartia vihr
Olli-Poika Parviainen vihr
Touko Aalto vihr
Johanna Karimäki vihr
Satu Hassi vihr
Ozan Yanar vihr
Outi Alanko-Kahiluoto vihr
Emma Kari vihr
Jani Toivola vihr
Ville Niinistö vihr
Heli Järvinen vihr
Jyrki Kasvi vihr
Krista Mikkonen vihr